

Suradnja s roditeljima u kontekstu glazbenog obrazovanja djece rane i predškolske dobi

Dević, Katarina

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:323288>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-14**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Katarina Dević

SURADNJA S RODITELJIMA U KONTEKSTU GLAZBENOG
OBRAZOVANJA DJECE RANE I PREDŠKOLSKE DOBI

Diplomski rad

Zagreb, rujan, 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Katarina Dević

SURADNJA S RODITELJIMA U KONTEKSTU GLAZBENOG
OBRAZOVANJA DJECE RANE I PREDŠKOLSKE DOBI

Diplomski rad

Mentor rada:

Doc. dr. sc. Blaženka Bačlija Sušić

Zagreb, rujan, 2023.

Sadržaj

Sažetak

Summary

Uvod.....	1
1.Partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom.....	2
1.1. Partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom te pojam glazbe u kontekstu Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.....	6
2. Dobrobit glazbe za dječji razvoj.....	7
2.1. Razvoj djetetovih glazbenih sposobnosti.....	8
3. Djetetova glazbena okolina.....	9
3.1. Uloga odgojitelja u glazbenom razvoju djece.....	9
3.2. Roditelji u odnosu prema djetetu i glazbi.....	10
4. Prikaz provedenog istraživanja.....	12
4.1. Cilj istraživanja i istraživačka pitanja.....	12
4.2. Metoda istraživanja.....	13
4.2.1. Sudionici istraživanja.....	13
4.2.2. Instrument.....	15
4.2.3. Postupak.....	16
4.3. Rezultati i rasprava.....	16
Zaključak.....	32
Literatura.....	33
Prilozi i dodatci.....	36
Izjava o izvornosti rada.....	45

Sažetak

Suradnički odnos roditelja i odgojitelja važan je preduvjet kvalitete cjelokupnog odgojno-obrazovnog procesa. Međusobno uvažavanje, povjerenje i komunikacija značajke su suradnje kojom pozitivno utječemo na cjelokupni razvoj pojedinca. Dobrobiti partnerstva dobro su poznate, a vrlo često odgojitelji su pokretači te imaju odgovarajuća znanja koja su potrebna za suradnju s roditeljima. Ipak, stavovi, a osobito komunikacijske vještine, neizostavan su dio odgojiteljske kompetencije za suradnju s roditeljima. Odgovornost za dobrobit djeteta je i na odgojitelju i na roditelju koji zajednički djeluju u skladu prema djetetovim interesima i sposobnostima. U kontekstu glazbenog obrazovanja djece ističe se dobrobit glazbe i njezin utjecaj na cjelokupni razvoj djeteta. Dijete je izloženo glazbi u svojoj okolini od najranije dobi te je dokazano da se djeca rađaju s nekim glazbenim sklonostima. Na razvoj glazbenih sposobnosti utječe djetetova okolina koju čine obiteljski dom i predškolska ustanova. Kako bi se razumio cjelokupni glazbeni kontekst obitelji, ciljevi istraživanja su: ispitati glazbeno iskustvo roditelja te njihove stavove o doprinosu njihovog glazbenog iskustva na glazbenu aktivnost djeteta. Nadalje, cilj rada je ispitati stavove roditelja s obzirom na zajedničke glazbene aktivnosti roditelja i djeteta te učestalost njihovog provođenja kao i stavove roditelja o glazbenim aktivnostima njihovog djeteta u vrtiću.

Rezultati istraživanja pokazali su kako su plesanje, pjevanje i slušanje glazbe najčešće glazbene aktivnosti u kojima uživaju kako djeca sama tako i roditelji s djecom. Glazbena okolina bogata je glazbenim poticajima (glazbeni uređaji, instrumenti, igračke). Roditelji prepoznaju i ističu dobrobit glazbe za djetetov razvoj te iskazuju velik interes za uključivanje djece u izvanvrtićke glazbene aktivnosti. Zaključno se utvrđuje kako su okruženje i vlastita aktivnost djeteta ključni za razvoj glazbenih sposobnosti te je istaknuta vrijednost zajedničkih glazbenih aktivnosti djece i roditelja. Premda je spomenuta moguća povezanost između kućnog okruženja i djetetove sklonosti prema glazbi, ona nije potvrđena te su potrebna daljnja istraživanja ove teme.

Ključne riječi: suradnja roditelja i odgojitelja; glazbene aktivnosti; glazbeno iskustvo; glazbeno okruženje

Summary

Good cooperation between parents and kindergarten teachers is an essential prerequisite for the quality of the overall educational process. Mutual respect, trust, and communication are the characteristics of the cooperation that has a positive impact on the overall development of an individual. The benefits of partnership are well-known. Kindergarten teachers are often the ones who initiate cooperation because they possess the appropriate knowledge required for it. However, attitudes and communication skills are an integral part of the educational competence for cooperation with parents. The responsibility for the well-being of the child lies with both the educator and the parents, who work together taking into consideration the child's abilities and interests. During children's music education, the benefits of music and its impact on the overall development of the child come to the foreground. Children are exposed to music in their environment from an early age, and it is proven that they are born with some musical inclinations. The development of musical abilities is influenced by the child's environment, which includes their family and preschool institution. To understand the overall musical context within families, the research aims to investigate parents' musical experience and their views on how much it contributes to the child's musical activity. Furthermore, the aim of the study is to investigate parents' attitudes regarding the joint musical activities by parents and children, their frequency, as well as parents' views on their child's musical activities in the kindergarten. The information was collected by a questionnaire about the musical habits and characteristics of the musical environment of preschool children and their parents.

The results have shown that dancing, singing and listening to music are the most common musical activities that children enjoy either on their own or together with their parents. The musical environment is rich in musical stimuli (e.g. musical devices, instruments, toys). Parents recognize and emphasize the benefits of music for their child's development and show great interest in getting their children involved in extracurricular musical activities. In conclusion, the research has shown that the child's environment and their own involvement are crucial for the development of musical abilities. Furthermore, the value of joint musical activities by children and parents has been emphasized. Although there might exist the connection between the family environment and the child's musical inclination, it has not been confirmed yet and therefore needs some further research.

Keywords: parent-kindergarten teacher cooperation, musical activities, musical experience, musical environment

Uvod

Jedno od prvih djetetovih socijalnih okruženja, uz obitelj, jest predškolska ustanova. Odgojitelj polazi iz profesionalne, a roditelj iz životne uloge u odnosu na dijete. I jedni i drugi potrebni su djetetu te je zato važno doživjeti odnos roditelja i odgojitelja suradničkim u svrhu boljitka djeteta. Suradnja obitelji i ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja ima istaknuto mjesto u kurikulumima, o čemu će kasnije biti riječi. Promotrit ćemo stajališta pojedinih autora o suradnji odgojitelja i roditelja kako bismo bolje razumjeli znanstveno utemeljena teorijska znanja koja su potrebna za praktičnu izgradnju partnerskog odnosa odgojitelja i roditelja. Unatoč brojnim izvorima teorijskog znanja, treba vremena i iskustva kako bismo u praksi razradili konkretne korake koji će nas voditi prema uspješnom suradničkom odnosu. Postavljajući pitanja o međusobnim ulogama (kako ih vidimo), uvjerenjima, kompetencijama (onome što mogu učiniti), ponašanju (onome što sada činimo) te okolini, odgojitelji i roditelji mogu kvalitetno obaviti zadaću koja im je povjerena. Odgojitelji pomažu roditeljima u odgoju djece te je važno da odgojitelj djeluje podržavajuće, zainteresirano i da bude profesionalan. Znanjima o funkcioniranju obitelji, načinima uključivanja roditelja u odgojno-obrazovni rad te općenito o roditeljstvu, odgojitelji mogu razvijati partnerski odnos te pristupati roditeljima kao profesionalci koji ih razumiju. Taj odnos traži potporu i suradnju koja će voditi do dobre komunikacije. Milanović i suradnice (2014) opisuju to neobično partnerstvo odgojitelja i roditelja: surađujemo, a rijetko smo zajedno na djelu; imamo suradnika s kojim povremeno izmjenjujemo informacije, misli, iskustva te se međusobno ne vidimo- što i kako radimo. Možemo odmah povezati ovu misao s time kako glazbeni sadržaj ne možemo prikazati vidljivim poput primjerice izložbe likovnih radova. Glazba je zasigurno sastavni dio naših života te znamo da se „djeca rađaju s određenim dispozicijama za razvoj glazbenih sposobnosti, a o okruženju u kojem rastu i o njihovoj vlastitoj aktivnosti ovisi koliko će se te sposobnosti razviti“ (Marić i Goran, 2013, str. 13). Saznanjima o glazbenom okruženju u kojem djeca rastu, upoznajemo roditeljske interese prema glazbi, u kojoj mjeri potiču dječji glazbeni interes te koliko vremena provode u različitim oblicima glazbenih aktivnosti. Važno je razjasniti pojam partnerstva, odnosno suradnje, kako bismo dalje mogli promišljati o glazbenom kontekstu djetetove okoline. Premda će i odgojitelji i roditelji reći da nisu profesionalci u glazbenom djelovanju, ipak posjeduju osobine i vještine koje individualno, a osobito međusobno surađujući, mogu usmjeravati prema djeci kako bi im omogućili prilike za susret s glazbom. U kontekstu glazbenog obrazovanja djece, roditelji i odgojitelji imaju zajedničku zadaću razvijati glazbene potencijale kod djece. Prirodni razvoj glazbene sposobnosti podupire se poticajnim

glazbenim okruženjem u kojem je dijete izloženo glazbi te je ono aktivno na način da pjeva, pleše, sluša glazbu te uživa u svim vrstama glazbenih doživljaja.

1. Partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom

Partnerski odnos obitelji i odgojno-obrazovne ustanove važan je preduvjet za ostvarivanje kvalitetnog odgojno-obrazovnog procesa imajući na umu dobrobit svih sudionika: djece, obitelji, ustanove, a samim time i cjelokupnog društva, odnosno šire zajednice. Roditelji i odgojitelji intenzivno skrbe o djeci i provode puno vremena skrbeći za djecu, stoga je ključna njihova uloga i kvaliteta njihova međusobnog odnosa. Od prvog ulaska u odgojno-obrazovnu ustanovu započinje suradnja: roditelji susreću stručni tim, ravnatelja, a potom i odgojitelje koji će s njihovom djecom provoditi najviše vremena. Dobrobit od suradnje imaju roditelji tako što unaprjeđuju roditeljske kompetencije, razvijaju pozitivni odnos s odgojiteljima te razvijaju podržavajuće odnose s drugim roditeljima s kojima dijele slična iskustva. Dobrom suradnjom odgojitelju se omogućuje stjecanje informacija o djetetu i okružju u kojem ono odrasta, u mogućnosti je bolje razumjeti dječji razvoj te razviti individualne strategije rada s djecom. Kvalitetni suradnički odnosi doprinose i cjelokupnoj ustanovi- podržavajući pozitivne odnose s roditeljima ustanova ima bolju reputaciju u zajednici, a tako se razvija veća podrška cjelokupne zajednice i omogućuju se kvalitetniji programi za sve sudionike odgojno-obrazovnog procesa (Višnjić Jevtić, 2018). Prilikom stvaranja partnerskog odnosa s roditeljima, odgojitelji trebaju pristupati šaljući poruke dobrodošlice i prihvaćanja. Taj odnos jedan je od preduvjeta za stvaranje optimalnih uvjeta koji su potrebni za postizanje poticajnog okruženja koje utječe na razvoj djeteta (Mavračić Miković, 2019). Kvalitetnim odnosom šaljemo pozitivnu poruku o važnosti i ljepoti odnosa u kojem se međusobno podupiremo. Partnerstvo odgojitelja i roditelja opisano je kao odnos koji traži „veliko povjerenje, izuzetnu otvorenost i toleranciju, a prije svega objektivnost i sposobnost za razmjenu informacija“ (Milanović i sur., 2014, str. 70). Važno je da odgojitelji i roditelji zajedničkim snagama ulažu u svoj odnos, dijele osjećaje i vještine, usklađuju odgojne utjecaje te dijele odgovornost za cjelokupni razvoj djeteta. Na taj način dijete će kontinuirano napredovati, razvijat će se njegovi potencijali u poticajnoj sredini, moći će se zadovoljiti djetetove specifičnosti te omogućiti da se dijete u obje sredine (obiteljskoj i vrtićkoj) osjeća voljeno, sigurno, zadovoljno i sretno (Mlinarević i Tomas, 2010). Roditelju je važno dati do znanja da je vrtić mjesto u kojem se zastupa najbolji djetetov interes te u kojem se djetetova obitelj poštuje i uvažava- tako će se razviti roditeljevo

povjerenje, navode Milanović i suradnice (2014). Autorice nas upućuju u strategije koje je dobro primjenjivati u praktičnom radu kako bismo osnažili odnos povjerenja roditelja u vrtić i ravnatelja:

- prvi poticaj te najbliže mjesto koje može biti poticaj roditeljima je kutić roditelja gdje se mogu pronaći informacije vezane uz sam odgojno-obrazovni proces, navode autorice Višnjić Jevtić i sur. (2018). Vrtić je mjesto gdje stručnjaci dijele znanja i vještine u području razvoja i odgojnog djelovanja, a za potrebe kutića roditelja to će biti u obliku raznih slikovnih materijala, članaka ili letaka koji prikazuju djetetov razvoj ili određene specifičnosti. Ponudom takvih sadržaja omogućujemo razumijevanje te potičemo odgovarajuće ponašanje odraslih u odnosu prema djetetu.
- suvremeni oblici komunikacije omogućuju nam proširivanje i unaprjeđivanje tradicionalnih oblika komunikacije, navode Višnjić Jevtić i sur. (2018). U mnogim prilikama fotografije i videozapisi prikazat će dio odgojno-obrazovnog procesa kvalitetnije i više će reći negoli pisana riječ. Milanović i suradnice (2014) navode da videozapisi, koji mogu biti vidljivi u prostorima vrtića ili u roditeljskom domu (a ne samo na roditeljskim sastancima), omogućavaju roditeljima detaljan uvid u pojedine dijelove provedbe vrtićkog programa i poručuju im, među ostalim, da je vrtić spreman djelovati javno i transparentno.
- korištenje digitalnih medija važno je za razvoj ustanove pa je preporuka koristiti web stranice na kojima informiramo roditelje (upisi u vrtić, prikaz jelovnika, financijski dokumenti, kurikulum, itd.). Te stranice, navode Milanović i sur. (2014), iskorištavamo za promociju djeteta, razvoja i razvojnih programa vrtića. Osim web stranice, dobro je omogućiti komunikaciju elektroničkom poštom koja je u praksi vrlo čest oblik komunikacije osobito u odnosu roditelj- stručni suradnik, roditelj- ravnatelj.
- pomoću prethodno spomenute web stranice možemo upoznati roditelje s dijelovima godišnjeg plana vrtića koji se odnose na bitne zadaće rada s djecom kako bi se stvorili preduvjeti za buduće rasprave o djetetovom razvoju i kako bi roditelji bolje razumjeli ono što odgojitelji rade s djecom, navode Milanović i sur. (2014).
- odgojno-obrazovni proces u vrtiću je fleksibilan kako navodi i Kurikulum (NKRPOO, 2015). Načelo fleksibilnosti vezano je uz čimbenike kao što su vođenje, odnosi, materijalne, prostorne i organizacijske pretpostavke, senzibilitet i spremnost djelatnika za promjene i sl. U odnosu prema roditeljima koji žele i vole biti informirani potrebno ih je redovito, na vrijeme i s obrazloženjem obavještavati o promjenama u organizacijskim (radno vrijeme, bolovanje i

promjena odgojitelja, zatvaranje objekta i sl.) i materijalnim uvjetima rada s djecom (oštećenja, sanacije, promjene u sigurnosnom stanju, nabava didaktike i sl.).

- informirati roditelje na način koji će sigurno biti viđen i pročitan- u kutićima za roditelje (a ne na oglasnoj ploči objekta) te obavijest potpisati imenom i prezimenom ravnatelja (a ne imaginarnim sloganom „uprava“ kako se često čini), navode Milanović i sur (2014). Primjeri dobre odgojno-obrazovne prakse ukazuju na važnost dobro koncipirane obavijesti koja će privući pažnju bojom i veličinom slova, a danas se sve više potiče korištenje digitalnih alata koji su korisni u komunikaciji s roditeljima.

Odgojitelji i roditelji dijele odgovornost te imaju zajednički cilj u odnosu prema djetetu. „Odgojna i obrazovna dobrobit djeteta uključuje zajedničko djelovanje odgojitelja i roditelja međusobnim informiranjem (odgojitelja i roditelja), podrškom (odgojitelja i roditelja) i uvažavanjem. Ove vrste djelovanja trebaju omogućiti djetetu razvoj svih njegovih potencijala, a temelje se na podjeli odgovornosti“ (Višnjić Jevtić i sur., 2018, str. 96). Roditelji poznaju svoje dijete, a odgojitelj ima profesionalnu ulogu prateći i podržavajući dijete i roditelja. Jasna međusobna očekivanja, zajedničke vrijednosti i stavovi vodit će do partnerskog odnosa. Ang i sur. (2019) navode najvažnije karakteristike partnerstva između roditelja i odgojitelja, a to su: povjerenje, reciprocitet, uzajamnost, zajednički ciljevi i zajedničko odlučivanje. Različiti termini *uključivanje roditelja*, *roditeljsko sudjelovanje*, *roditeljska angažiranost* (Višnjić Jevtić i sur., 2018) označavaju aktivan odnos koji pretpostavlja da su sudionici komunikacije aktivni (komunikacija teče u oba smjera), nisu pasivni promatrači. Termine autorica Višnjić Jevtić (2018) dodatno pojašnjava: *uključivanje roditelja* znači uključivanje u sve aktivnosti koje se odnose na roditeljstvo, događa se komunikacija između obitelji i odgojno-obrazovne ustanove te roditelji sudjeluju u aktivnostima u samoj ustanovi. *Roditeljsko sudjelovanje* osim prethodno navedenog znači i sudjelovanje u aktivnostima šire zajednice i upravljačkoj politici ustanove. *Roditeljska angažiranost* ponovno sadrži komunikaciju između roditelja i odgojno-obrazovne ustanove, a dodatno je spomenuto sudjelovanje u aktivnostima unutar odgojne skupine i zajednice u upravljanju i odlučivanju. Ključne značajke suradnje su komunikacija i aktivnost. Roditelji i odgojitelji zajednički promišljaju, planiraju i provode aktivnosti u i izvan ustanove, uče jedni od drugih te tako razvijaju partnerski odnos. Kao važno obilježje suradničkih odnosa navodi se dvosmjerna komunikacija- ona vodi ka uspješnoj, odnosno partnerskoj komunikaciji s roditeljima (Mavračić Miković, 2019). Konkretno, omogućuje se roditeljima da preuzmu

aktivnu ulogu te se uvažavaju njihova znanja i doprinos. Roditeljska uključenost i spremnost na suradnju pozitivno će utjecati i na dijete. Kako bi napredovalo, djetetu je potrebna usklađenost i dosljednost i odgojitelja i roditelja. Pretpostavljamo da su i jedna i druga strana motivirane za suradnju, a razloge motivacije roditelja „autori objašnjavaju potrebom roditelja da prate i saznaju što se događa s djetetom te razvijenijoj svijesti o zajedničkom djelovanju, radi postizanja jedinstvenog odgojnog utjecaja“ (Vekić-Kljaić, 2016, str. 387). Premda se navode brojne dobrobiti suradnje, mogu se pojaviti čimbenici koji će otežati suradnju. Suradnja pretpostavlja odnos barem dviju zainteresiranih strana. Autorica Višnjić Jevtić (2018) navela je podjelu čimbenika koji mogu biti zapreka suradnji, a to su: interpersonalni (primjerice nepovjerenje, stavovi, strah od preuzimanja uloga), kulturni (demografske promjene, jezična barijera, kultura) te strukturalni čimbenici (nedostatak podrške, nadmoć odgojno-obrazovnih ustanova nad obiteljima, vrijeme). Sheppard je (2009; prema Višnjić Jevtić i sur., 2018) utvrdio da uključenost roditelja u odgojno- obrazovni sustav, osobito kada govorimo o djeci rane dobi, pozitivno utječe na postignuće djece više nego sami odgojno-obrazovni postupci. Podržavamo informirajući o razvoju djeteta, njegovim interesima i sposobnostima, načinu funkcioniranja u pojedinim situacijama te razgovarajući kako zajedno možemo utjecati na razvoj djeteta. Pozitivno viđenje roditelja (od strane odgojitelja) kao stručnjaka za svoje dijete, odgovornog i uključenog sudionika, odnos prožet poštovanjem i razumijevanjem može dovesti do pozitivnijeg stava te veće spremnosti i više uključenosti u rad ustanove (Višnjić Jevtić i sur., 2018). Isto tako, roditelj koji doživljava odgojitelja kao važnu osobu u djetetovu životu, pristupat će iskreno, pozitivno i sa željom za ostvarenjem suradničkog odnosa. Povjerenje i poštovanje u zajedničkom odnosu omogućuju razvoj kvalitetnog partnerstva. Ang i sur. (2019) ističu komentar učitelja koji, kada uočava da postoji problem s roditeljem, postavi pitanje: „Vjerujete li mi? Ako mi vjerujete, onda to prepustite meni. Tada ću učiniti najbolje za dijete“ (Ang i sur., 2019, str. 5).

1.1. Partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom te pojam glazbe u kontekstu Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom jedno je od temeljnih načela koje ističe *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (NKRPOO, 2015). Pojmovi obitelji i vrtića opisuju se na sljedeći način:

Obitelj i vrtić su dva temeljna sustava u kojem se dijete rane i predškolske dobi razvija i raste, zadovoljava svoje osnovne potrebe, stječe prve spoznaje o sebi i svijetu oko sebe, uči o komunikaciji i odnosima, suživotu, zajedništvu, toleranciji, razvija svoje potencijale i stječe spoznaje i vještine prijeko potrebne za čitav život. (NKRPOO, 2015, str. 5)

Obitelj i vrtić omogućavaju optimalan razvoj djeteta. Roditelji i odgojitelji najintenzivnije su uključeni u skrb za dijete stoga je važno da oni međusobno razvijaju kvalitetan, iskren i otvoren odnos kako bi mogli dijeliti sve važne informacije o djetetu. Zajednički cilj roditelja i osoblja predškolske ustanove jest: „primjereno odgovoriti na individualne i razvojne potrebe djeteta i osigurati potporu njegovu cjelovitom razvoju“ (Nacionalni kurikulum, 2015, str. 5). Komunicirajući s roditeljima (obiteljima) saznajemo o njihovim osobitostima, interesima, važnim događajima, a time bolje razumijemo dijete, njegove potrebe i interese. Obitelji i predškolske ustanove međusobno izmjenjuju spoznaje i uče jedni od drugih o socijalnom životu, kako djeteta u obiteljskom okruženju tako i u vrtiću. Omogućuje se praćenje i sudjelovanje roditelja u odgojno-obrazovnom procesu. Primjereno i usklađeno odgojno-obrazovno djelovanje prema djetetu omogućit će ostvarivanje djetetove dugoročne dobrobiti.

Glazba se u okviru kurikuluma navodi u okviru jedne od ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje i to osme kompetencije *Kulturna svijest i izražavanje*. Kao jednim od stvaralačkih područja, putem glazbe se potiče stvaralačko izražavanje ideja, iskustva i emocija. Ove se kompetencije razvijaju u vrtiću čije okruženje zadovoljava visoke estetske standarde i u kojemu se djeca potiču na različite oblike stvaralačke prerade svojih doživljaja i iskustava, u nizu umjetničkih područja i izražajnih medija.

Glazba je vrlo prisutna u našoj svakodnevici, a koliko su roditelji i odgojitelji svjesni važnosti glazbe, kako je osobno doživljavaju te kako djeluju u zajedničkom odnosu prema djetetu, prikazat će se u daljnjem tekstu.

2. Dobrobit glazbe za dječji razvoj

Glazba je dostupna djetetu već od rođenja te predstavlja vrlo privlačan medij za dijete. Dijete vrlo rano reagira na glazbu te ona doprinosi cjelovitom razvoju djeteta rane i predškolske dobi. „Glazbeni razvoj počinje već rođenjem pa čak i ranije, u prenatalnom periodu o čemu postoje brojne studije“ (Radoš, 2010 prema Vidulin, 2016, str. 222). Mogući utjecaji glazbe na pojedina razvojna područja u ranom djetinjstvu izdvojile su autorice Marić i Goran (2013):

- intelektualni razvoj: glazba potiče razvoj govora te pomaže djetetu da razvije složenost govora. Govorno- jezične vještine potičemo brojalicama i pjesmama koje su prirodna i spontana igra riječima, ritmom i melodijom. Djeca iskazuju velik interes za aktivnostima koje su obogaćene ritmičkim govorom, odnosno brojalicama (Bačlija Sušić i Fišer, 2016). Marić i Goran (2013) objašnjavaju kako tekstovi pjesama bogate djetetov rječnik i šire spoznaje o okolini, dok usvojen tekst i melodija potiču razvoj pamćenja, pozornosti i mišljenja.
- emocionalni razvoj: glazba je povezana s izražavanjem emocija. Dijete izražava sviđanje, odnosno ugodu, već od prvih mjeseci života. Temeljem stečenog iskustva u odgojno- obrazovnoj praksi, vidljivo je kako glazba budi interes jaslčkog djeteta te smiruje plač, a djeca starije dobi radozno istražuju instrument (violinu) te iskazuju što im se sviđa. Marić i Goran (2013) navode kako glazba izaziva radost, smiruje dijete te kako dijete reagira na neugodne zvukove mrštenjem, plačem ili okretanjem od izvora takvoga zvuka.
- socijalni razvoj: glazba pomaže razvoju socijalne kompetencije. Djeca doživljavaju glazbu preko odraslih osoba, u odnosu s roditeljima i odgojiteljima, a potom i u odnosima s vršnjacima. Odgojitelji trebaju biti aktivni sudionici u glazbenim aktivnostima jer će time održati intenzitet glazbenog doživljaja djece (Bačlija Sušić, 2018). Marić i Goran (2013) navode kako će i djeca koja nisu socijalno vješta rado sudjelovati u glazbenim aktivnostima s ostalom djecom. Iskustva iz odgojno-obrazovne prakse isto potvrđuju jer djeca se međusobno motiviraju te spontano pridružuju glazbenim aktivnostima, osobito plesanju.
- tjelesni razvoj: motoričke vještine mogu se razvijati uz glazbu. Sposobnost koordinacije u glazbenom kontekstu odnosi se na skladno izvođenje pokreta u ritmu (Starč i sur., 2004). Igre s pjevanjem imaju veliku vrijednost, a među ostalim pozitivno utječu na razvoj tjelesnih vrijednosti (Bačlija Sušić i Fišer, 2016). „Izradom i korištenjem

jednostavnih udaraljki kao i uporabom jednostavna glazbenog instrumentarija povećava se vještina fine motorike“ (Marić i Goran, 2013, str.16).

2.1. Razvoj djetetovih glazbenih sposobnosti

Glazba snažno utječe na cjelokupni razvoj djeteta: „glazbom obogaćujemo dječje emocije, razvijamo smisao za lijepo, utječemo na razvoj njegovih glazbenih, intelektualnih i tjelesnih sposobnosti“ (Marić i Goran, 2013, str.14). Djeca reagiraju na glazbu te iskazuju osjetljivost na njezina ekspresivna svojstva. Glazbene sposobnosti djeca rano pokazuju, biološki su utemeljene, a kao najvažniju Starc i sur. (2004) navode sposobnost razumijevanja melodije. Sva djeca pokazuju razvoj glazbenih sposobnosti od rođenja nadalje u pravilnom i podjednakom tijeku počevši od prvih mjeseci života- reagiranja na zvuk. Starc i sur. (2004) navode kritično razdoblje razvoja najveće osjetljivosti na glazbene podražaje koje traje od rođenja do druge godine djetetova života. Prirodan razvoj glazbenih sposobnosti treba poduprijeti poticajnim glazbenim okruženjem u kojem će dijete biti izloženo glazbi i omogućit će mu se aktivno sudjelovanje u glazbenom doživljaju. Miočić (2012) ističe kako socijalni čimbenici utječu na izgradnju glazbeno kritičkih načela pojedinca te njegovo bavljenje glazbom. U prednosti su ona djeca koja su poticana i okružena kulturnim utjecajima, odnosno, koja odrastaju u bogatom kulturnom okruženju. Osim toga važne su i djetetove osobne sklonosti. Vidulin (2016) navodi kako je u procesu odgoja djeteta i unaprjeđivanja njegovih glazbenih potencijala važno obratiti pozornost na njegovu muzikalnost, postojeće glazbene sposobnosti i glazbenu inteligenciju. Obogaćivanje glazbom neprocjenjivo je i omogućuje doživljaj lijepog. Na razvoj glazbenih sposobnosti utječe djetetovo obiteljsko okružje kao i ono u dječjem vrtiću. „Za razvoj glazbenih sposobnosti, koje su složene mentalne funkcije, uz značajan udio genetskih činitelja i vlastite aktivnosti svakog pojedinca, presudne su godine najranijeg djetinjstva te poticajna socijalna sredina“ (Miočić, 2012, str.75). Djeci jasličke dobi treba često pjevati te ih uključivati u ritmičke aktivnosti, a za djecu sve zrelije dobi ključna su iskustva istraživanja glazbe (pokret, instrumenti, istraživanje glasa pri pjevanju), uporabe glazbenih elemenata (osjećanje i izražavanje ritma, prepoznavanje tempa i dinamike) te stvaranja i istraživanja glazbe (sviranje udaraljki, kreativni pokret uz glazbu, stvaranje i improviziranje pjesama), navode Starc i sur. (2004).

3. Djetetova glazbena okolina

Socijalna okolina utječe na razinu bavljenja glazbom- glazbeno ozračje može biti povoljno ili nepovoljno. Glazbeno bogata okolina znat će osigurati uvjete primjerene djetetovim karakteristikama i potrebama. Roditelji i odgojitelji dijele odgovornost u tome da razvijaju djetetove glazbene sposobnosti. Ne moraju biti glazbeni profesionalci kako bi djetetu omogućili prilike za glazbeni razvoj. Djeca se susreću s glazbom u različitim neformalnim prilikama (obiteljske proslave) kao i u organiziranim oblicima aktivnosti u dječjem vrtiću kao što su slušanje glazbe, pjevanje, plesanje. Prema istraživanju koje je proveo de Vries (2009), roditelji su uvjereni da predškolske ustanove, a poslije i škole, snose odgovornost za glazbeno obrazovanje djece. Može se dogoditi da roditelji imaju očekivanja koja odgojitelji (predškolska ustanova) ne mogu ostvariti. Stoga, ne treba zanemariti ni ulogu roditelja- da budu podrška, čak i ako smatraju da nemaju dovoljno razvijene glazbene kompetencije te da ne pretpostavljaju da odgojno-obrazovne ustanove „rade sve i rade dobro“ (de Vries, 2009, str. 402). Uključenost odraslih i njihova podrška zasigurno se mogu odraziti i na odnos djeteta prema onome što čini. Pozitivni odnos odgojitelja i roditelja djetetu daje poruku da je vrtićko okružje sigurno, a u takvoj okolini djetetu se omogućuje ostvarivanje interakcija sa socijalnim i materijalnim okružjem (Višnjić Jevtić, 2018). Ukoliko provodimo vrijeme s djetetom u određenim aktivnostima, možemo pozitivno utjecati na njegovo djelovanje i želje. Djetetu su dovoljni i najmanji poticaji kako bi napredovalo te, ovisno o njegovim predispozicijama i utjecaju glazbeno osviještenih odgojitelja i/ili roditelja, može biti poticano u glazbenom istraživanju.

3.1. Uloga odgojitelja u glazbenom razvoju djece

Djetetova prva okolina je obiteljski dom u kojem je poželjno započeti razvoj glazbenih sposobnosti, ali veliko je očekivanje od okoline- predškolskih ustanova, u kojima se mogu razvijati glazbene sposobnosti djeteta i prvo prepoznavanje glazbenog talenta (Starc, 2004; Vidulin, 2016). Osluškujući i promatrajući dijete prepoznajemo njegove sklonosti. S obzirom na studijske programe te postavljene ishode učenja pojedinih glazbenih kolegija, odgojitelji bi trebali imati određene glazbene kompetencije čijim razvijanjem jačaju svijest o važnosti glazbe za djetetov cjeloviti razvoj, a zasigurno poboljšavaju i vlastita znanja te vještine. Odgojitelji kao najčešću glazbenu aktivnost koriste pjevanje, a zanemaruju druge aktivnosti kao što su slušanje klasične glazbe i sviranje instrumenata (Miočić, 2009, prema Habuš Rončević, 2014). Odgojitelj djeluje kao motivator, omogućuje djetetu da otkrije i osjeti ljepotu glazbe. Kvalitetno

opremljen glazbeni centar u vrtiću omogućit će djeci aktivno bavljenje glazbom, a odgojitelj koji uočava glazbene interese djece uspješno će planirati buduće glazbene poticaje. Pozornim planiranjem glazbenih aktivnosti potaknut ćemo napredak, prirodan tijek razvoja i radoznalost djeteta. „Glazba utkana u dnevne aktivnosti kao njihov sastavni dio služi razvojnim i pedagoškim ciljevima i istovremeno predstavlja za dijete izvor zadovoljstva, pozitivnih emocija i estetskih doživljaja“ (Radoš, 2010, prema Habuš Rončević, 2014). Rezultati istraživanja koje je provela Vidulin (2016) ukazuju da velik postotak odgojitelja smatra da se u predškolskoj ustanovi razvijaju glazbene vještine te velik broj odgojitelja zanima glazba i žele se usavršavati u tom području. Isto tako, u provedenom istraživanju usmjerenom na samoprocjenu glazbenih kompetencija odgojitelja, utvrđeno je da iako odgojitelji visoko procjenjuju svoje glazbene kompetencije, ujedno izražavaju potrebu za njihovim daljnjim razvojem (Bačlija Sušić, 2018). Tijekom pandemije COVID-19 većina odgojitelja nije se osjećala dovoljno kompetentnima za provođenje glazbenih aktivnosti u radu s djecom rane i predškolske dobi na daljinu (Bačlija Sušić i Sambol, 2022). Oni koji su provodili glazbene aktivnosti na daljinu to su činili u suradnji s roditeljima tako da su im putem nekih od platformi jednom tjedno slali prijedloge glazbenih aktivnosti za djecu. Ovim istraživanjem ujedno se ukazuje i na potrebu usavršavanja odgojitelja u digitalnim kompetencijama, kako u kontekstu glazbenih aktivnosti tako i u drugim područjima.

3.2. Roditelji u odnosu prema djetetu i glazbi

Zasigurno su roditelji prvi autoritet i primjer djetetu, oni uvode dijete u svijet pa tako i onaj glazbeni. Postaju prvi glazbeni modeli uviđajući višestruku ulogu glazbe u životu djeteta tako što postavljaju rane glazbene temelje te razvijaju glazbene vještine i znanja (Ang i sur., 2022). Stvaranje pozitivne kućne glazbene okoline vrlo je važno za dječji glazbeni razvoj. Autorica Vekić-Kljaić (2016) istražila je koje kompetencije roditelji najviše razvijaju kod svoje djece i koje smatraju važnima za uspjeh djeteta. Rezultati su pokazali da roditelji kod svoje djece najviše razvijaju matematičke i prirodoslovne kompetencije. Važan je aktivni angažman s umjetničkim doživljajima kako bi djeca mogla razviti emocije i maštu. Roditelj kao posrednik iskustava iz obiteljskog doma pomaže odgojitelju promovirati ljubav prema umjetnosti (Vekić-Kljaić, 2016). Autori Yun Dai i Schader (2001) govore o roditeljskim razlozima i motivaciji za podupiranje dječjih glazbenih sadržaja koje ona pohađaju („music training“). Premda je dob djece iz istraživanja spomenutih autora u rasponu 6-18 godina, ipak je važno spomenuti kako

roditelji vjeruju da glazbena obuka njeguje mnoge poželjne karakteristike kod djece uključujući disciplinu, marljivost, akademski uspjeh i inteligenciju. Lyon (2008) je svojim istraživanjem pokušala utvrditi u kojoj mjeri kućno glazbeno okruženje utječe na djetetov stav i sklonost prema glazbi. Rezultati istraživanja koje je proveo Wu (2005; prema Lyon, 2008) pokazuju značajnu korelaciju između stava roditelja i glazbenih aktivnosti koje provode kod kuće s djecom kao i značajnu korelaciju između stava roditelja i glazbene pozadine roditelja (njihovih iskustava). Prema spoznajama provedenog istraživanja, Lyon (2008) utvrđuje da ne postoji korelacija između kućnog okruženja i djetetovog stava ili sklonosti. Istraživanja kućnog glazbenog okruženja i njegovih različitih učinaka na dijete opsežna su koliko i raznolika stoga je potrebno produbiti spoznaje vezane uz ovu temu. Više čimbenika, osim potencijalno okoline, utječe na razinu djetetove muzikalnosti: „glazbeni razvoj djeteta ovisi i o njegovom nasljeđu, osobnosti, obiteljskom okruženju, ali i interesu, motivaciji, želji, formalnom i neformalnom obrazovanju i sl.“ (Vidulin, 2016, str. 223). S odmakom od predškolske ustanove i obiteljskog doma, Ang i sur. (2022) istraživali su različite očekivane uloge roditelja predškolske djece u tzv. „group music lessons“. Istaknuti su odnosi roditeljske uključenosti, veze dijete-roditelj-učitelj te dijete-učitelj. Istraživanje je provedeno u Maleziji gdje većinom privatne glazbene škole nude nekoliko popularnih glazbenih programa za djecu rane dobi. Postoje sadržaji za djecu 0-2 godine, 2-3 godine te 4-6 godina uz obavezno sudjelovanje roditelja u prvim dvjema skupinama. Ang i sur. (2019) navode kako se najmlađoj skupini predstavljaju osnovne glazbene vještine, s drugom grupom fokus je na aktivnosti kretanja uz glazbu za djecu s posebnim potrebama, a za treću skupinu namijenjene su aktivnosti slušanja i početne vještine sviranja klavijatura. Roditeljska podrška, motivacija i prisutnost pokazale su se kao neophodne za dječju dobrobit i učenje, kao i za učitelja koji provodi sadržaje. Primjer ovoga istraživanja ukazuje koliko je važna međusobna podrška: dijete je zadovoljno i sretno ukoliko je roditelj uz njega; roditelji pozitivno utječu na učitelja kada se uključuju u proces i sudjeluju u aktivnostima s djecom. S obzirom na to da su roditelji prva stepenica, imaju ključnu ulogu u djetetovu razvoju pa tako i onom glazbenom, počevši od prvih dana djetetova života- prvih pjesmica i brojlica. Najvažnije istraživanje koje je poslužilo kao teorijska podloga je autora Petera de Vriesa (2009)- istraživalo se okružje roditelja djece polaznika predškolske ustanove. Propitivala se glazbena pozadina roditelja, koliko su djeca uključena u glazbene programe, kakvoj su glazbi izložena te učestalost glazbenih aktivnosti kod kuće. Zbog potkrepljivanja spoznaja, uspoređivani su neki rezultati istraživanja s izvorima iz literature.

4. Prikaz provedenog istraživanja

Kako bismo bolje razumjeli cjelokupni glazbeni kontekst obitelji, bilo je važno saznati, osim dječjih interesa, neke glazbene sklonosti te interese roditelja. O karakteristikama obiteljskog glazbenog okruženja bit će riječi u daljnjem tekstu.

4.1. Cilj istraživanja i istraživačka pitanja

Cilj rada je ispitati glazbeno iskustvo roditelja te njihove stavove o doprinosu njihovog glazbenog iskustva na glazbenu aktivnost djeteta. Nadalje, cilj rada je ispitati stavove roditelja s obzirom na zajedničke glazbene aktivnosti roditelja i djeteta te učestalost njihovog provođenja kao i stavove roditelja o glazbenim aktivnostima njihovog djeteta u vrtiću (i njihovom doprinosu, razvoju djetetovih glazbenih sposobnosti, interesu prema glazbi i glazbenom stvaralaštvu).

Sukladno postavljenom cilju istraživanja postavljena su sljedeća istraživačka pitanja:

1. Kakva su glazbena iskustva roditelja te kakvi su njihovi stavovi/mišljenja s obzirom na doprinos njihovog glazbenog iskustva glazbenom iskustvu njihovog djeteta?
2. Koje su karakteristike kućnog glazbenog okruženja (odlazak na glazbena događanja; glazbeni materijali- prisutnost igračaka i instrumenata, medijski uređaji; vrsta glazbe koja je najčešće slušana; osobitosti koje roditelji navode)?
3. Kakvi su stavovi roditelja i razina njihova zadovoljstva s obzirom na glazbene sadržaje, odnosno, glazbene aktivnosti njihovog djeteta u vrtiću te pohađa li dijete neke izvanvrtićke glazbene aktivnosti?
4. Koje su vrste glazbenih aktivnosti djeci i roditeljima najdraže, u kojima najčešće uživaju i koliko često se provode?

4.2. Metoda istraživanja

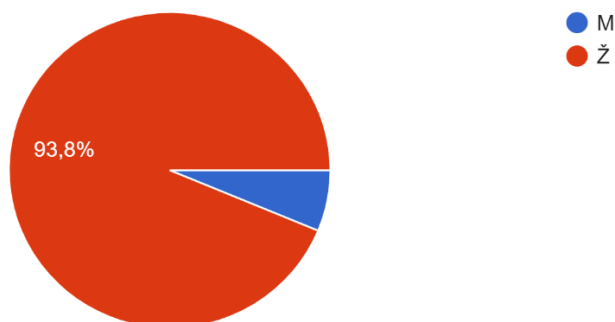
4.2.1. Sudionici istraživanja

Ciljna skupina, odnosno sudionici istraživanja, bili su roditelji djece rane i predškolske dobi koja su polaznici odgojno-obrazovnih ustanova. Što se tiče demografskih karakteristika ispitanika, u istraživanju je sudjelovalo 90 žena (93,8 %) i 6 muškaraca (6,3 %) što vidimo u prikazanom grafikonu na Slici 1.

Slika 1. *Raspodjela spola ispitanika*

Spol:

96 odgovora

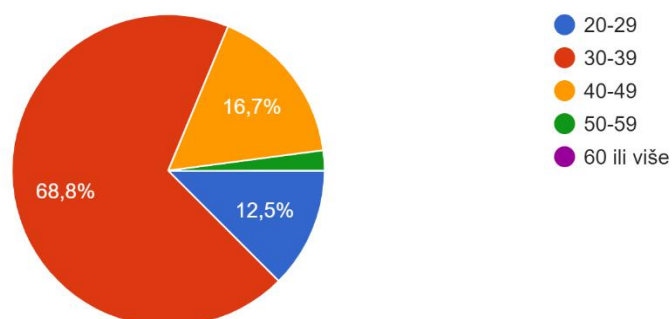

Iz sljedećeg vizualnog prikaza (Slika 2) možemo iščitati dobne skupine ispitanika, a najveći postotak (68,8 %) u dobi je između 30 i 39 godina.

Slika 2. Raspodjela dobi ispitanika

Kojoj dobnoj skupini pripadate?

96 odgovora

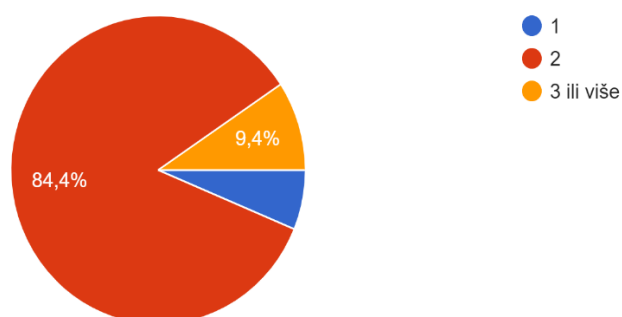

Na pitanje koliko odraslih osoba živi s djetetom 84,4% roditelja označilo je odgovor „s dvoje“ što vidimo u sljedećem prikazu (Slika 3):

Slika 3. Životno okruženje djece i roditelja

Koliko odraslih osoba trenutno živi s djetetom?

96 odgovora

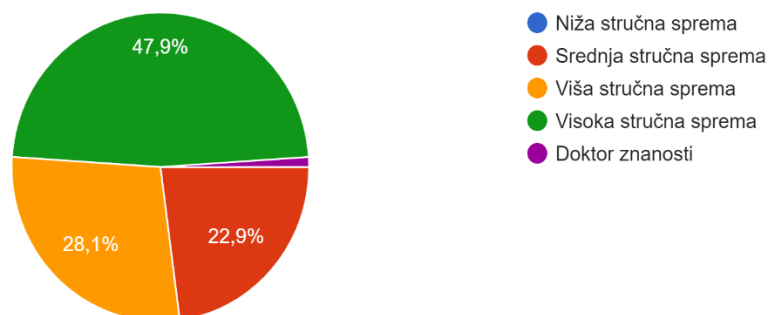

Analiza demografskih karakteristika obuhvatila je i pitanje o stupnju obrazovanja ispitanika (Slika 4). 47,9% roditelja označilo je visoku stručnu spremu. Spomenimo da je samo jedan roditelj označio odgovor „doktor znanosti“.

Slika 4. Stupanj obrazovanja ispitanika

Navedite Vaš završeni stupanj obrazovanja/stručnu spremu:

96 odgovora

4.2.2. Instrument

U radu je korišten *Upitnik o glazbenim navikama roditelja i djece* (Wills, 2011) koji je uz dopuštenje autorice prilagođen potrebama ovoga istraživanja. Upitnik se sastoji od dijelova koji se odnose na: osobna glazbena iskustva roditelja te ispitivanje roditelja o glazbenim aktivnostima djece. U kontekstu istraživanja koje je provela Wills (2011) promatrali su se stavovi roditelja naspram njihove percepcije o stupnju razvoja djetetovih glazbenih vještina kao rezultata glazbene poduke. Također, ispitivali su se razlozi za uključivanje djece u glazbene aktivnosti. Utvrđene su karakteristike kućnog glazbenog okruženja: postojanje glazbenih materijala te se ispitalo koliko su česte pojedine glazbene aktivnosti djece i roditelja.

Prilagođenim upitnikom za potrebe ovoga rada ispitivala se razina zadovoljstva roditelja s glazbenim aktivnostima u vrtiću. Prvi dio upitnika sadržavao je sociodemografske podatke ispitanika: spol, dobna skupina, stupanj obrazovanja. Dalje su slijedila pitanja vezana uz osobna iskustva roditelja s glazbom, a potom pitanja vezana uz djetetove glazbene sposobnosti, interese, glazbenu okolinu te osobitosti zajedničkih glazbenih aktivnosti djeteta i roditelja.

4.2.3. Postupak

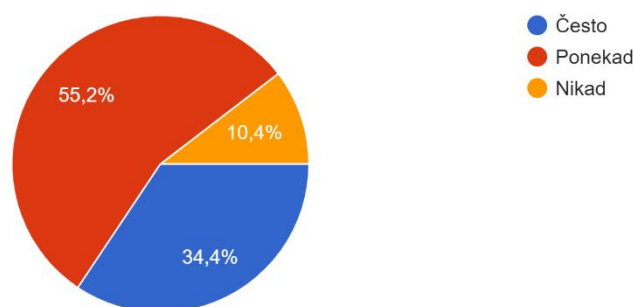
Istraživanje se provelo online anketnim upitnikom *Osobitosti glazbenoga okruženja djece i roditelja* namijenjenim roditeljima predškolske djece, kreiranim u Google Forms obliku. U uvodnom dijelu anketnoga upitnika ispitanicima je predstavljena tema i svrha istraživanja, tko ga provodi te su predstavljene sve važne informacije o sudjelovanju i povjerljivosti podataka. Radilo se o prigodnom uzorku. Kod obrade podataka za utvrđivanje deskriptivnih obilježja određenih skupina pitanja korišteni su analiza frekvencija i deskriptivna statistika. Rezultati su obrađeni korištenjem SPSS Statistics programa, a grafički prikazani koristeći Google Forms program.

4.3. Rezultati i rasprava

Slijedi prikaz odgovora na pitanja koja se tiču osobnog glazbenog iskustva roditelja-osobitostima njihove glazbene pozadine i sklonostima. Slika 5 prikazuje odgovore na pitanje o učestalosti pjevanja roditelja sudionika kad su bili djeca. Najvećim postotkom (55,2%) ispitanici su odgovorili da su im roditelji „ponekad“ pjevali kad su bili djeca.

Slika 5. Učestalost pjevanja

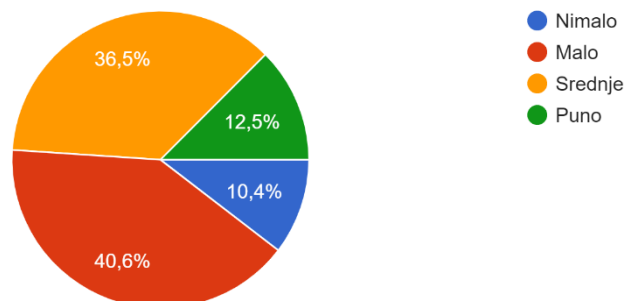
Jesu li Vam roditelji pjevali kad ste bili dijete?
96 odgovora

S obzirom na duljinu glazbenog obrazovanja ispitanika, kao što je vidljivo na Slici 6, 39 ispitanika (40,6%) odgovorilo je odgovorom „malo“, a 35 ispitanika (36,5%) odgovorilo je „srednje“.

Slika 6. Glazbeno obrazovanje

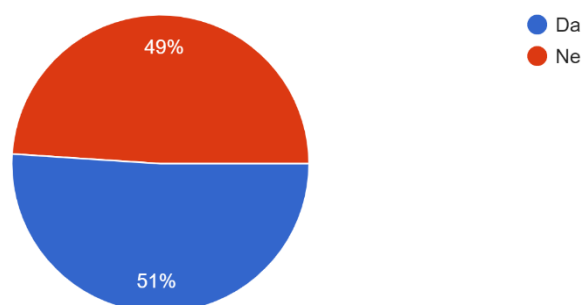
Koliko ste dugo imali glazbeno obrazovanje (školski i izvanškolski sadržaji)?
96 odgovora

Podrobnije o glazbenim sadržajima saznajemo daljnjim pitanjima o pjevanju i sviranju instrumenata. Na pitanje „Jeste li ikada svirali glazbeni instrument?“ 51% ispitanika odgovorilo je potvrdno. Vrlo je mala razlika u rezultatima što vidimo u prikazanome grafu (Slika 7).

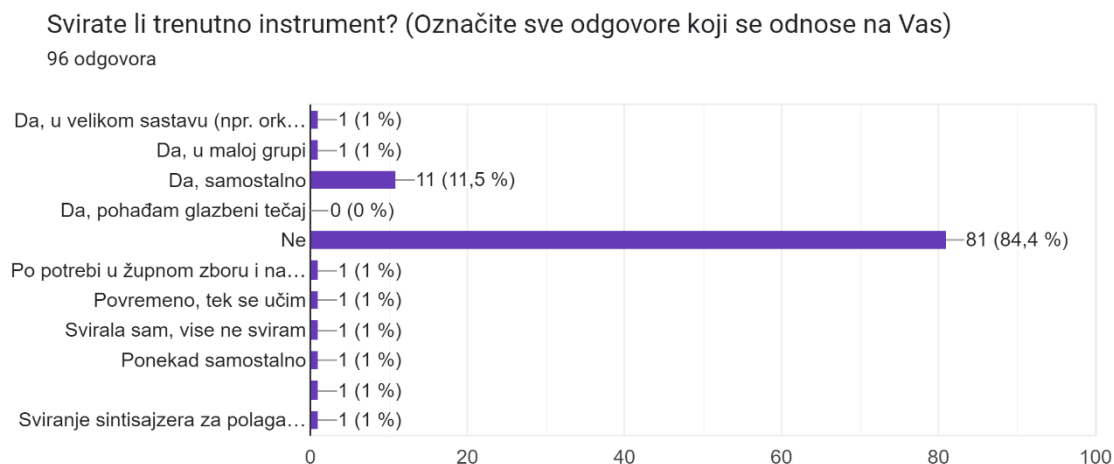
Slika 7. Sviranje instrumenta

Jeste li ikada svirali glazbeni instrument?
96 odgovora

Detaljnije o navikama sviranja prikazano je u donjem grafu (Slika 8). 81 ispitanik odgovorio je da trenutno ne svira instrument. Temeljem odgovora ispitanika utvrđeno je da su dva roditelja koja su zaposlena kao odgojitelji naveli da sviraju: „Da, samostalno, po potrebi u župnom zboru i na poslu (vrtić)“ te „Sviranje sintesajzera za polaganje ispita na fakultetu.“

Slika 8. Trenutno sviranje instrumenta

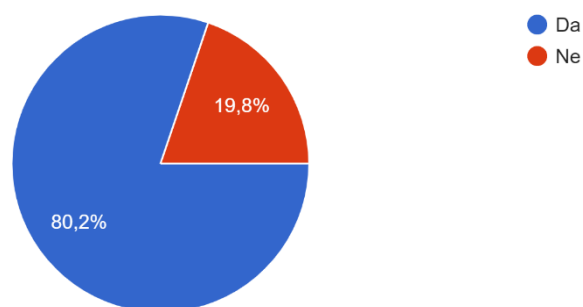

Dobivenim odgovorima na pitanje „Svirate li trenutno instrument?“ utvrđeno je da je pjevanje popularnije i prisutnije nego sviranje s obzirom na to da je 80,2% ispitanika potvrdno odgovorilo na pitanje „Jeste li ikada pjevali u zboru?“ (Slika 9).

Slika 9. Pjevanje u zboru

Jeste li ikada pjevali u zboru?

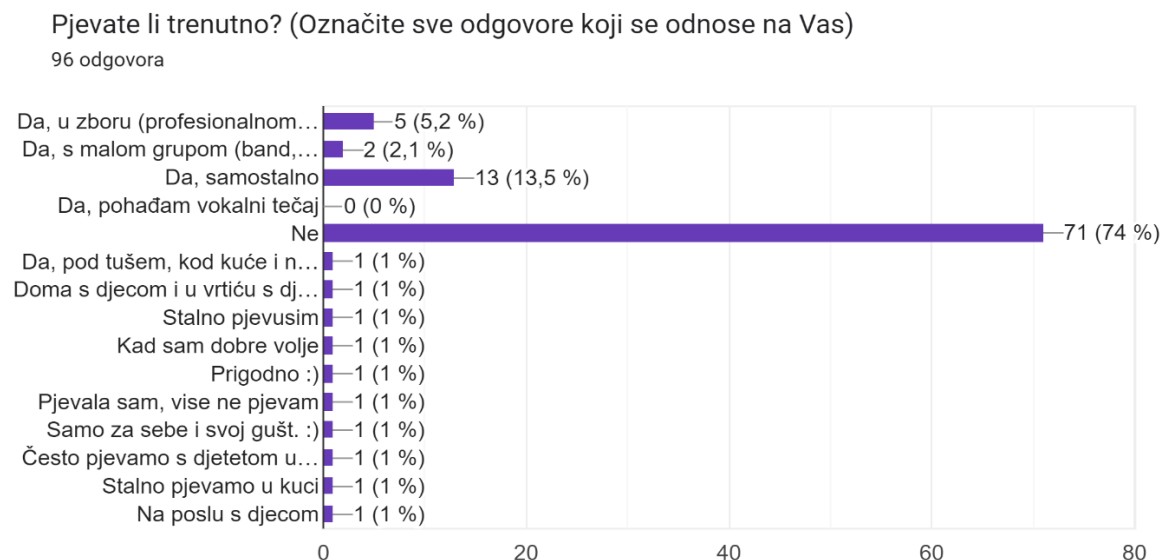
96 odgovora

Slijedi graf (Slika 10) koji prikazuje detaljnije odgovore o trenutnim razinama pjevanja. Većina ispitanika (74%) odgovorila je da trenutno ne pjeva u nekom sastavu, dok samo 5,2% ispitanika trenutno pjeva u zboru. Pjevanje djeluje opuštajuće što zaključujemo prema nekim pojedinačnim odgovorima o navikama pjevanja: „Samo za sebe i svoj gušt.“, „Prigodno“,

„Stalno pjevušim“, „Kad sam dobre volje“. Također, opet su zabilježeni poneki odgovori koji ulaze u profesionalnu sferu- pjevanje odgojitelja s djecom u vrtiću.

Slika 10. *Trenutne aktivnosti pjevanja*

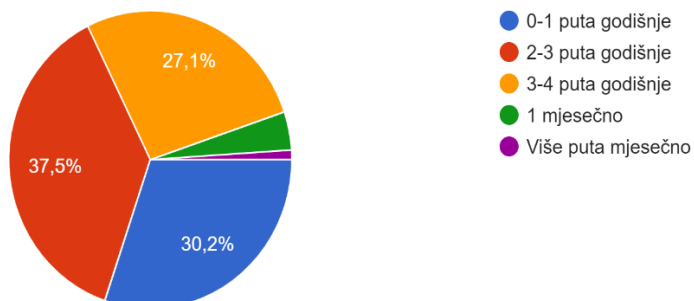
Slijedi analiza pitanja vezanih uz značajke glazbene okoline, navika te osobitosti koje roditelji navode.

Učestalost odlaska na glazbena događanja bilo samo roditelja ili vođenja djece, prikazana je na sljedećim grafovima (Slika 11 i Slika 12). Kao što je vidljivo, radi se o istim vrijednostima (37,5%) s obzirom na učestalost odlazaka na glazbena događanja kako roditelja tako i djece (2-3 odlaska godišnje). Očekivano je da su rezultati povezani - koliko često odlaze roditelji, gotovo je slična učestalost koliko roditelji odvođe djecu na glazbena događanja. Wills (2011) navodi kako je zadaća odgojno-obrazovne ustanove da roditeljima pruža informacije o glazbenim događanjima u svojoj zajednici osobito ako se radi o koncertima namijenjenima djeci.

Slika 11. Učestalost odlaska na glazbena događanja (roditelji)

Koliko često idete na glazbena događanja (koncerti, festivali)?

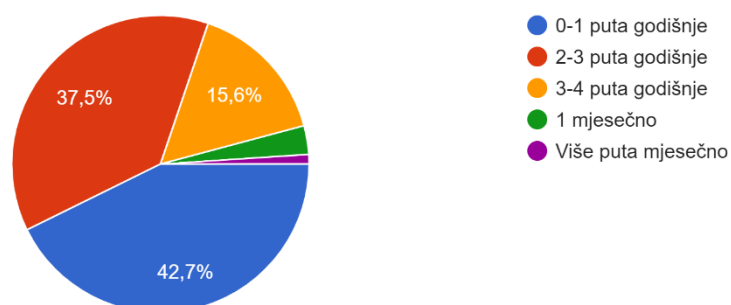
96 odgovora

Slika 12. Učestalost vođenja djece na glazbena događanja

Koliko često vodite djecu na glazbena događanja?

96 odgovora

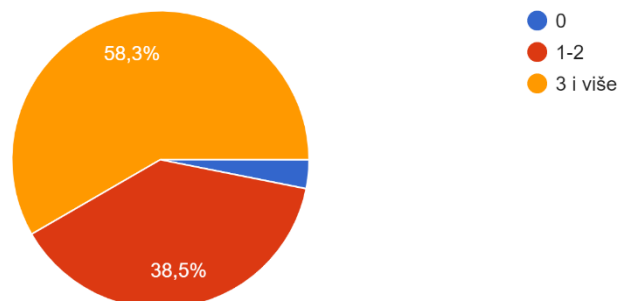

Što se tiče prisutnosti glazbenih igračaka u obiteljskoj sredini, prema dobivenim rezultatima (Slika 13) vidljivo je da su u obiteljskoj okolini u najvećem postotku (58,3%) prisutne tri i više glazbene igračke.

Slika 13. Prisutnost glazbenih igračaka

Koliko je glazbenih igračaka u okolini Vašega djeteta?

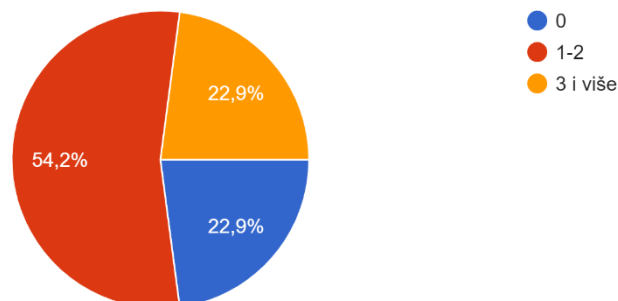
96 odgovora

U dječjoj okolini prisutna su jedan do dva instrumenta (54,2%) što je prikazano u grafu na Slici 14. Prema ovim grafovima mogli bismo zaključiti kako je kod većine vrlo poticajna glazbena okolina iako nije definirano o kakvoj se vrsti instrumenata radi. S druge strane, što se tiče sviranja instrumenta, više od 80% ispitanika izjavilo je da je nekada sviralo instrument, ali da trenutno ne svira, stoga se postavlja pitanje koliko instrumenti koji se nalaze u obiteljskom okruženju djece zaista ostvaruju svoju funkciju. Nažalost, iz stečenog iskustva rada u odgojno-obrazovnoj praksi, svjedočimo brojnim primjerima prisutnih instrumenata i u vrtiću (pijanino, sintesajzer) koje odgojitelji vrlo rijetko sviraju. Marić i Goran (2013) navode kako se djeca rađaju s određenim dispozicijama za razvoj glazbenih sposobnosti, a o okruženju i o njihovoj vlastitoj aktivnosti ovisi koliko će te sposobnosti razviti. Autori navode važnost uloge i roditelja i odgojitelja u odnosu prema djetetovim glazbenim iskustvima (Habuš Rončević, 2014; de Vries, 2009) s posebnim naglaskom na predškolsku ustanovu gdje započinje sustavan glazbeni odgoj i obrazovanje djece (Vidulin, 2016). Prilikama za igrom i istraživanjem djeca stječu glazbena iskustva.

Slika 14. *Prisutnost glazbenih instrumenata*

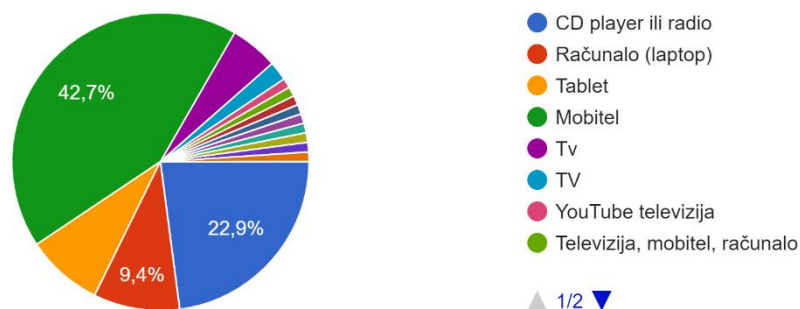
Koliko je glazbenih instrumenata u okolini Vašega djeteta?
96 odgovora

S obzirom na pitanje „Kojom se vrstom medijskih uređaja služite u glazbenim aktivnostima u Vašem domu?“ dobiveni rezultati ukazuju da se roditelji služe mnogim medijskim uređajima za glazbene aktivnosti, ali najvećim postotkom koriste mobitel (42,7%). U ponekim odgovorima posebno je spomenut YouTube. Istaknuto je i korištenje CD playera ili radija. Slika 15 prikazuje vizualni prikaz odgovora. Premda nisu dodatno ispitivani razlozi korištenja određenih medijskih uređaja, de Vries (2009) iznosi razloge korištenja određenih CD-a koje ističe netko od ispitanika. Navodi da se uz korištenje određenih CD-a razvijaju vještine slušanja i da se razvija osjećaj za ritam kao element glazbene pismenosti djece.

Slika 15. *Korištenje medijskih uređaja*

Kojom se vrstom medijskih uređaja služite u glazbenim aktivnostima u Vašem domu?
96 odgovora

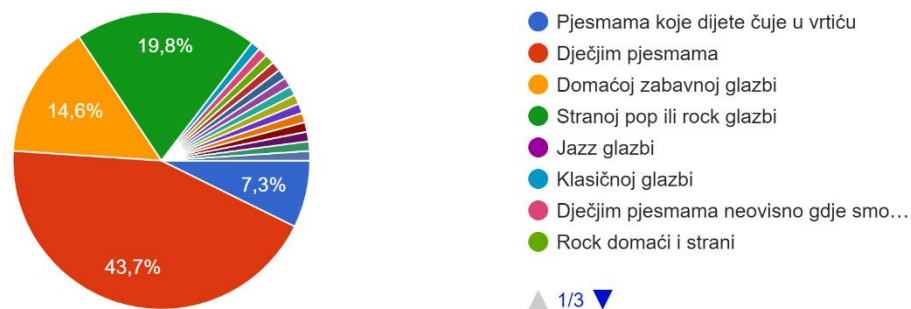

Sljedeći graf (Slika 16) prikazuje analizu vrste glazbe koja je najčešće slušana, odnosno u kojoj uživaju roditelji s djecom. Najveći postotak ističe slušanje dječjih pjesama (43,7%), potom slijedi slušanje strane pop ili rock glazbe (19,8%) te domaće zabavne glazbe (14,6%). Vezano uz kontekst predškolske ustanove, navodi se 7,3% odgovora za slušanje pjesama koje dijete čuje u vrtiću. Vrlo mali postoci (po 1%) ističu slušanje glazbe koja ima određenu umjetničku vrijednost (klasična glazba i dječja tradicijska glazba).

Bićan i sur. (2022) projektom *6 lica umjetnosti* poticale su interes za različite vrste umjetnosti kod djece predškolske dobi. Djeca su se upoznavala s klasičnom glazbom na različite načine: izradom digitalnih audioslikovnica, istraživanjem zvuka (izradom instrumenata i senzomotoričkog zvučnog zida) te glazbeno-scenskim izrazom koji je djeci bio zanimljiv zbog uživanja u operne likove iz slušanih glazbenih djela. Zanimljivo je i kako je u istraživanju koje je proveo de Vries (2009) najveći postotak ispitanika (52%) naveo da slušaju dječju, klasičnu i popularnu glazbu. Jedan od ispitanika iz istoga istraživanja komentirao je kako je dječja glazba posebno pisana za njih (djecu), ona ju vole, mogu učiti pjesme i učiti kroz pjesme.

Slika 16. Najčešće slušana glazba djece i roditelja

U kojoj vrsti glazbe najčešće uživate s djetetom?
96 odgovora

Posljednje pitanje u upitniku bilo je pitanje otvorenog tipa. Na pitanje *Ima li još nekih osobitosti koje bi podijelili o Vašoj kućnoj glazbenoj okolini?* 25 ispitanika dalo je opisne odgovore koji su prikazani u Tablici 1.

Tablica 1.

Istaknute osobitosti kućnoga okruženja

Volimo glazbu svi. Sviramo, plešemo i pjevamo na mikrofona gotovo svaki dan. Radimo svoje privatne koncerte 😊
Preslušavanje i istraživanje različitih muzičkih žanrova
S djecom često idemo na svadbe i druženja uz živu glazbu, ne ostavljamo ih na čuvanju, i često dugo budu pod dojmom i pjevuše ili plešu na nešto čega se sjećaju.
Važan su dio naše svakodnevnice
Volimo slušati glazbu svakodnevno
Trudim se da dijete bude okruženo glazbom i glazbenim aktivnostima, ali često veći interes za druge aktivnosti nekako makne naglasak s glazbe
Nemamo instrumente, ali improviziramo, uzmemo nešto iz kuhinje pa s tim lupkamo kao pratnja našem pjevanju.
Dijete jako uživa u glazbi pa svaki dan pjevamo, a suprug svira djetetu
Obzirom da osobno nemam glazbeno obrazovanje, a i dijete je relativno malo, teško mi je osim klasičnog pjevanja i plesanja osmisliti neke druge glazbene aktivnosti, ali osobno smatram sviranje instrumenata važnim za razvoj
Dijete je osjetljivo na zvukove
Glazba gotovo neprestano svira u dnevnom boravku/kuhinji
Uživamo zajedno u glazbi, pjevanju i plesu ,raduje nas i stvara pozitivne vibracije
Sin se češće susreće s glazbom zbog svoje seke koja svira tamburicu i gitaru, i stalno nešto pjeva i smišlja.
Sestrična zasvira violinu, mi flautu, a ostatak pjeva pa se mijenjamo i tako u krug
Voljela bih da su mi djeca više okružena glazbom
Ponekad znamo snimati mobitelom kako pjevamo neku pjesmu koja nam je draga, pa se poslije (kroz nekoliko mjeseci) veselimo slušajući snimku.
Kad smo vidjeli da dijete voli plesati i pjevati, nastavili smo puštati raznovrsnu glazbu što se pokazalo super
Znatiželjni što su roditelji dok su bili mladi slušali
Starije dijete bi se upisalo na neku glazbenu aktivnost, ali nema društva, a ne želi krenuti sama
Pjevamo često pjesmicu koju smo smislili 😊

Najviše volimo zapjevati u autu uz snimljeni sadržaj

Dvije starije sestre idu u glazbenu školu pa je za moje predškolsko dijete naš dom izrazito glazbeno poticajna sredina.

Dječje folklorno stvaralaštvo

Dječakov ujak i djed sviraju gitaru, majka sintesajzer.

Djeci svakodnevno treba pjevati, poticati ih na isto, plesati i upoznavati ih s instrumentima.

Ovime je odgovoreno na prvo i drugo istraživačko pitanje, odnosno, iznesena su zapažanja i rezultati vezani uz neke odrednice kućnog glazbenog okruženja te osobnog iskustva roditelja s glazbom. Glazba je uvelike prisutna u životima i djece i roditelja. Premda se u nekim izvorima literature navodila moguća povezanost u relaciji dijete-roditelj-glazbena iskustva, ipak je Lyon (2008) utvrdila da ne postoji povezanost između kućnog okruženja i djetetovog stava ili sklonosti prema glazbi. O ovoj temi i dalje postoji potreba za dodatnim istraživanjem. Promišljajući o odgovorima koji su prikazani u gornjoj tablici, vidljivo je kako glazbene aktivnosti pružaju raznolikost, obogaćuju te imaju vrijednost u životima obitelji. Ističe se važnost zajedničkih glazbenih aktivnosti. Glazba donosi osjećaj ugođe te doprinosi općoj dobrobiti. „Utvrđeno je da zajedničko pjevanje može utjecati na smanjenje kortizola (pokazatelja stresa), povećati razinu oxytocina u tijelu kao pokazatelja društvene povezanosti te isto tako može povećati razinu β -endorfina (biomarker vezan uz nagradu i prag boli)“ (Bačlija Sušić, 2022, str.17., prema Kreutz, 2014; Fancourt i sur., 2016; Weinstein i sur., 2016).

Slijedi prikaz rezultata upitnika koji se odnose na stavove roditelja i razine zadovoljstva u odnosu prema glazbenim sadržajima koje dijete susreće u predškolskoj ustanovi (roditeljska glazbena iskustva i utjecaj na dijete, sklonost djeteta prema glazbi te razvoj njegovih sposobnosti), sudjelovanje djece u glazbenim aktivnostima izvan obiteljskog doma te interes roditelja za dodatnim glazbenim sadržajima. Na pitanje *Procijenite koliko smatrate da su Vaša glazbena iskustva utjecala na to da Vaše dijete bude glazbeno aktivno?* na koje su ispitanici odgovarali putem peterostupanjske ljestvice Likertovog tipa, većina ispitanika (27,1%) odabrala je vrijednost 3 na skali što ukazuje na srednju razinu slaganja s navedenom tvrdnjom. Nadalje, 25% ispitanika odabralo je vrijednost 4 na ljestvici, dok je vrijednost 5 odabralo 22,9% ispitanika. U Tablici 2 prikazane su srednje vrijednosti koje se odnose na stavove roditelja s obzirom na navedene tvrdnje.

Tablica 2.*Prikaz rezultata- stupanj slaganja*

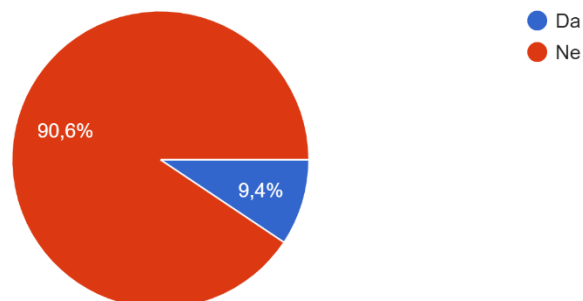
	<i>M</i>	<i>SD</i>
Procijenite koliko smatrate da su Vaša glazbena iskustva utjecala na to da Vaše dijete bude glazbeno aktivno?	3.3	1.3
Koliko volite glazbu?	4.5	0.7
Procijenite sklonost Vašega djeteta prema glazbi?	4.3	0.9
Koliko ste zadovoljni s glazbenim aktivnostima u vrtiću?	3.4	1.04
Koliko su se djetetove glazbene sposobnosti, interes prema glazbi ili spontano glazbeno stvaralaštvo razvili kao rezultat glazbenih aktivnosti u vrtiću?	3.2	1.1

Dalje je slijedilo pitanje o sudjelovanju djece u glazbenim aktivnostima izvan obiteljskog doma što je prikazano na grafu (Slika 17). Tek je 9,6% ispitanika označilo potvrđan odgovor. S obzirom na to da su u fokusu djeca predškolske dobi, čini se očekivan ovakav rezultat jer odgojno-obrazovna praksa ukazuje na to da u školskoj dobi kreću strukturirane glazbene aktivnosti izvan doma (glazbena škola). Naime, premda se danas diljem svijeta koristi program *Music together* koji je međunarodno priznat glazbeni program za djecu predškolskog uzrasta te kao načela navodi da su sva djeca muzikalna i mogu steći osnovne glazbene vještine, ističe se važnost bogatog glazbenog okruženja koje roditeljima može pomoći u stvaranju glazbenog konteksta kod kuće. Odrasli (roditelji i odgojitelji) sudjeluju u glazbenim aktivnostima s djecom bez obzira na njihove vlastite glazbene sposobnosti te se njihova uloga u aktivnom stvaranju glazbe smatra ključnom za glazbeni razvoj djeteta (<https://www.musictogether.com/>).

Slika 17. Sudjelovanje u glazbenim aktivnostima izvan doma

Sudjeluje li Vaše dijete u nekoj vrsti glazbenih aktivnosti izvan doma?

96 odgovora

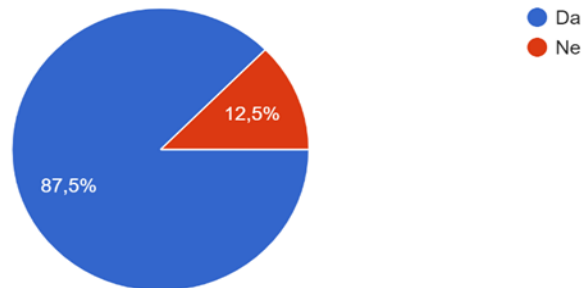

Ispitanici su upitani bi li voljeli dijete uključiti u dodatne glazbene aktivnosti, a na Slici 18 grafički prikaz ukazuje da je 90,6% ispitanika odgovorila potvrdno. Bez obzira što u Hrvatskoj još uvijek nije dovoljno zastupljen program *Music Together* koji je namijenjen roditeljima i djeci, postoje brojni drugi oblici izvanvrtičkih glazbenih aktivnosti. Tako primjerice uz glazbene vrtiće u okviru glazbenih škola, postoje brojni privatni glazbeni vrtići i igraonice koje, za razliku od programa *Music Together*, djeca mogu samostalno pohađati. U budućim istraživanjima bilo bi dobro propitati koji bi konkretni glazbeni sadržaji roditeljima bili zanimljivi ili što smatraju da bi njihovoj djeci bili zanimljivo i korisno. Ujedno, predškolske ustanove mogu razvijati prostorno-materijalne uvjete za osiguravanje dodatnih glazbenih sadržaja te se povezati s lokalnom zajednicom i roditeljima u ostvarivanju glazbenih projekata unutar predškolskih ustanova.

Slika 18. *Želja za dodatnim glazbenim aktivnostima*

Ako Vaše dijete ne sudjeluje u glazbenim aktivnostima izvan doma biste li ga voljeli uključiti u dodatne glazbene aktivnosti?

96 odgovora

S obzirom na konkretne sadržaje dodatnih glazbenih aktivnosti u koje su djeca uključena što je prikazano u Tablici 3, navedeno je svega devet odgovora onih ispitanika koji su potvrdno odgovorili da njihova djeca sudjeluju u dodatnim glazbenim aktivnostima izvan doma. Jedan je odgovor o pohađanju glazbene škole (violine), a iščitavajući rezultate povezujemo da se radi o djevojčici koja ima četiri godine. Taj rezultat tumačimo na dva načina: dijete je polaznik Suzuki metode ili je ispitanik krivo shvatio pitanje. Prepoznajući dječje interese i sposobnosti ujedno ih potičemo da se dodatno jačaju u aktivnostima u kojima iskazuju potencijal. Koliko je važna uloga roditelja u glazbenom obrazovanju djece iznose autori Ang i sur. (2020) ističući uloge roditelja u obiteljskom domu i u satovima glazbene poduke kao što je to primjerice slučaj u Suzuki metodi prema kojoj roditelj sudjeluje na satu instrumenta zajedno s djetetom kako bi mu kasnije, pri vježbanju instrumenta kod kuće, mogao pružiti dodatnu podršku. Roditelji se višestruko angažiraju prateći glazbene sadržaje koje dijete mora usvojiti. Podržavaju učitelje tako što su oni kućni „supervizori“. Djeci je neizmjereno važan svaki oblik podrške roditelja te im roditelji predstavljaju uzor, baš kao i odgojitelji.

Tablica 3.

Prikaz izvanvrtičkih aktivnosti u koje su djeca uključena

Dječji zbor
Glazbena škola- violina
Odgoj s glazbom
Ide na dječji folklor
Ples
Školski i crkveni zbor
Suvremeni ples
Zbor
Folklor

Četvrto istraživačko pitanje usmjereno je na analizu učestalosti pojedinih glazbenih aktivnosti djece i roditelja te prikaz aktivnosti u kojima najčešće uživaju.

U Tablici 4 prikazane su srednje vrijednosti s obzirom na učestalost bavljenja i provođenja glazbenih aktivnosti s djetetom. Ispitanici su označavali učestalost provođenja aktivnosti u rasponu peterostupanjske ljestvice: 0-1 puta tjedno (1), 2-3 puta tjedno (2), 3-4 puta tjedno (3), svaki dan (4), više puta tijekom dana (5).

Tablica 4.

Učestalost bavljenja i provođenja glazbenih aktivnosti

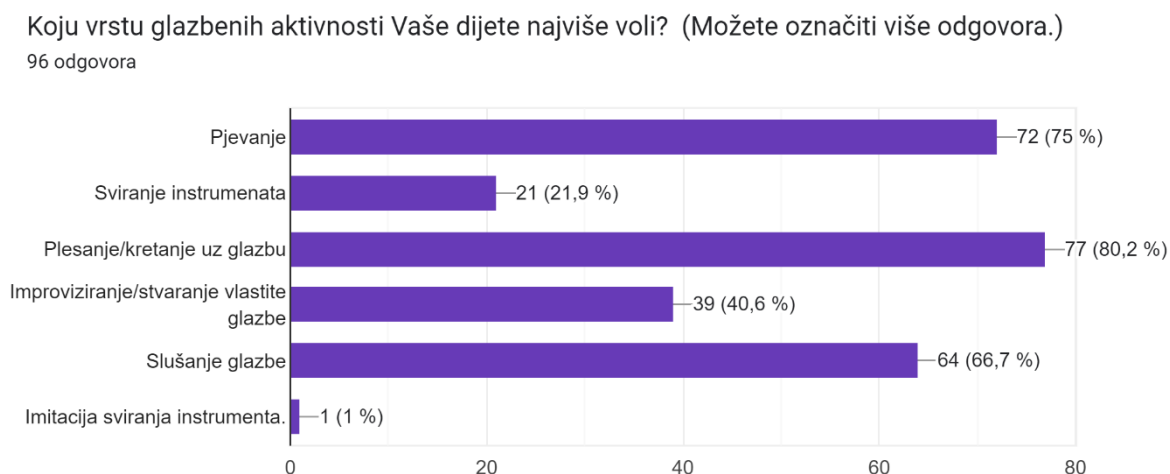
	<i>M</i>	<i>SD</i>
Koliko često pjevate s djetetom?	3.4	1.2
Koliko često slušate glazbu s djetetom?	3.7	0.9
Koliko često svirate instrument djetetu ili zajedno s djetetom?	1.4	0.9
Koliko često plešete s djetetom?	2.8	1.2

Koliko često pišete glazbu (skladate) s djetetom?	1.2	0.5
Koliko su česte glazbene aktivnosti iz vrtića u vašem domu?	2.3	1.1

Razmatrajući frekvencije odgovora sudionika, 39 ispitanika odgovorilo je da svaki dan pjeva djetetu, 57 ispitanika odgovorilo je da svaki dan sluša glazbu s djetetom, a 30 ih svaki dan pleše s djetetom. Sviranje instrumenata i pisanje (skladanje) glazbe gotovo da i nisu prisutne aktivnosti u svakodnevici većine ispitanika. Glazbene aktivnosti iz vrtića rijetke su u svakodnevici, 33 ispitanika provodi ih 2-3 puta tjedno.

S obzirom na vrstu glazbenih aktivnosti u kojoj djeca najviše uživaju, dobiveni rezultati ukazuju da dominiraju sljedeće aktivnosti: plesanje (80,2%), zatim pjevanje, a potom slušanje glazbe (Slika 19). Jedan je roditelj naveo da nema glazbeno obrazovanje, a s obzirom na činjenicu da mu je dijete još relativno malo, teško mu je osim klasičnog pjevanja i plesanja osmisliti neke druge glazbene aktivnosti.

Slika 19. *Koje aktivnosti djeca vole najviše*

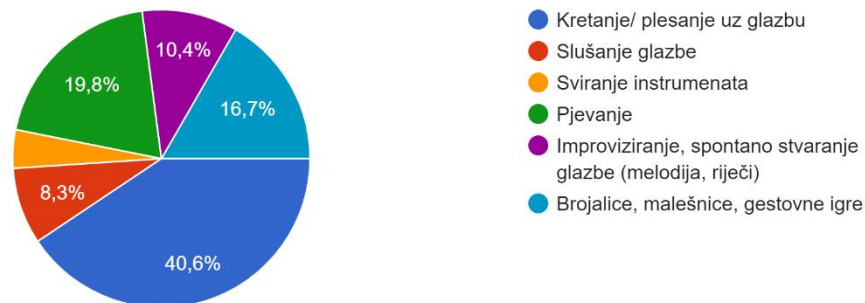

Na Slici 20 vidljivo je da je plesanje najdraža zajednička aktivnost djece i roditelja (40,6%). Glazbene aktivnosti doprinose razvoju kreativnosti, osobito kada je riječ o aktivnostima

improviziranja. Spontanim glazbenim stvaralaštvom djeca se umjetnički izražavaju, a svaka vrsta navedenih aktivnosti ima brojne izražajne mogućnosti što djeci i odraslima omogućuje istraživanje i uživanje u odabranim sadržajima. Wills (2011) je u svojem radu navela kako roditelji uživaju u zajedničkim glazbenim aktivnostima s djetetom te dobivaju spoznaje o primjerenim aktivnostima ovisno o dobi djece.

Slika 20. Najdraže zajedničke aktivnosti

Koje su najdraže zajedničke aktivnosti Vas i djeteta?
96 odgovora

U svome istraživanju de Vries (2009) navodi po čemu roditelji znaju da djeca imaju glazbene sadržaje u vrtiću: vide fotografije aktivnosti i pisane opise muziciranja u nekoj vrsti zapisa; djeca pjevaju pjesme kod kuće koje su čula (naučila) u vrtiću; glazba je istaknuta kao sastavni dio okruženja za učenje u vrtiću. Glazbene aktivnosti dio su slobodnog vremena u obiteljskom domu i izvan njega, a autorica Bistrić (2020) istražila je načine provođenja slobodnog vremena djece predškolske dobi prije i tijekom prvog vala bolesti COVID-19: zastupljenost glazbenih aktivnosti prije pandemije bila je 12,8%, a tijekom prvog vala bolesti pala je na 12,2% uglavnom do 30 minuta dnevno u oba slučaja. U svakom slučaju, glazbene aktivnosti djece pridonose kako njihovom glazbenom tako i cjelovitom razvoju (Bačlija Sušić i sur., 2022).

Zaključak

Mnogi autori navode kako glazba doprinosi cjelovitom razvoju djeteta. Pritom je važno istaknuti suradnju između sudionika odgojno- obrazovnog procesa kako bi se zajedničkim snagama djelovalo na dijete. U kontekstu glazbenog obrazovanja djeteta poznato je da osim naslijeđenih bioloških mogućnosti, na razvoj glazbenih sposobnosti pozitivno utječe okruženje u obitelji te u dječjem vrtiću (Marić i Goran, 2013). Odgojitelji i roditelji snažno djeluju na dječje samopouzdanje, motivaciju i razvoj. Predstavljaju i uzor djeci te zasigurno mogu utjecati na ono što djeca usvajaju i nose kroz život. Ispitanici koji su sudjelovali u prikazanom istraživanju istaknuli su prisutnost glazbenih sadržaja u njihovoj svakodnevnici i obiteljskim okruženjima. Premda su roditelji naveli prijašnja osobna glazbena iskustva (pjevanje i sviranje), tim se aktivnostima više ne bave u sadašnjosti te malo koriste glazbene instrumente koje imaju u svome domu.

Odgojitelji i roditelji djeluju kao medijatori i motivatori koji djeci pružaju prilike da se susretnu s glazbom, pokažu interes i zavole je. Bogata poticajna okolina utjecat će na razinu dječjeg interesa, vještina i spontanog glazbenog stvaralaštva. Saznanja o aktivnostima u kojima uživaju djeca samostalno te djeca i roditelji zajedno, dodatno potiču na istraživanje glazbenih sadržaja. Ujedno, roditelji dobivaju više saznanja o aktivnostima koja su djeci prikladna. Premda manjak vremena roditelja utječe na kvalitetu i kvantitetu bavljenja glazbenim aktivnostima, svaku bi priliku trebalo iskoristiti za korištenje glazbenih sadržaja kao što su primjerice slušanje glazbe, pjevanje, improviziranje. Odgojitelji (i/ili drugi stručnjaci) ne mogu preuzeti potpunu odgovornost za glazbeni odgoj djece. Važna je suradnja i međusobno osnaživanje roditelja i odgojitelja pri provođenju glazbenih aktivnosti s djecom. Uz stečene glazbene kompetencije, odgojitelji trebaju dalje nadograđivati i obogaćivati stečena glazbena znanja i vještine.

Glazbena iskustava roditelja i odgojitelja ujedno pridonose stvaranju bogatije i poticajnije glazbene okoline za dijete. Odgojitelji i roditelji predstavljaju pozitivnu i poticajnu sredinu za djetetov kako glazbeni tako i cjeloviti razvoj. Zajedničkom ulogom prepoznavanja, njegovanja i vođenja djetetovih interesa u glazbenom kontekstu, omogućavaju djetetu susrete s glazbom, kao medijem koji, uz brojne druge dobrobiti, budi djetetove emocije i na taj način razvija djetetov senzibilitet za glazbu i svijet koji ga okružuje.

Literatura

Ang, K., Panebianco, C., i Odendaal, A. (2019). Parent-teacher partnerships in group music lessons: A collective case study. *British Journal of Music Education*, 37(2), 1-11. <https://doi.org/10.1017/S026505171900024X>

Ang, K., Panebianco, C. i Odendaal, A. (2020). Viewing the Parent-Teacher Relationship in Music Education Through the Lens of Role Theory: A Literature Review. *Update: Applications of Research in Music Education*, 39(2), 25–33. <https://doi.org/10.1177/8755123320951994>

Ang, K., Panebianco, C. i Odendaal, A. (2022). Parents and Group Music Lessons: A Role Theory Perspective for Music Teacher Educators. *Journal of Music Teacher Education*, 32(3), 12–25. <https://doi.org/10.1177/10570837221121334>

Bačlija Sušić, B. i Fišer, N. (2016). Obogaćivanje glazbenog doživljaja i izražaja djece rane i predškolske dobi tradicijskim stvaralaštvom. *Nova prisutnost: časopis za intelektualna i duhovna pitanja*, 16(1), 107-124.

Bačlija Sušić, B. (2018). Glazbene kompetencije odgojitelja u svjetlu samorefleksije studenata ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. *Croatian Journal of Education: Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 20 (Sp. Ed. 1), 113-129.

Bačlija Sušić, B. (2022). Glazbeni odgoj i obrazovanje u djetetovoj ranoj i predškolskoj dobi – dobrobiti i implikacije za novo normalno. U A. Višnjčić-Jevtić (Ur.), *Promjene u RPOO-u – RPOO kao promjena: odgoj i obrazovanje kao odgovor na novo normalno*. (str. 13-25). OMEP Hrvatska.

Bačlija Sušić, B. i Sambol, L. (2022). Glazbene aktivnosti s djecom predškolske dobi u virtualnom okruženju iz perspektive održivog razvoja. U I. P. Gortan-Carlin, K. Riman i B. Bačlija Sušić (Ur.), *Muzika: zvuk, logos, odgoj i obrazovanje, terapija*. Zbornik radova s 9. međunarodnog znanstveno-stručnog skupa „Iz istarske glazbene riznice“. (str. 111-131). Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.

Bačlija Sušić, B., Fišer Sedinić, N. i Cvrtila, T. (2022). Razine djetetove emocionalne dobrobiti i uključenosti kao indikatori kvalitete glazbenih aktivnosti u okviru ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. U Velički, D. i Dumančić, M. (Ur.), *Suvremene teme*

u odgoju i obrazovanju – STOO 2 In memoriam prof. emer. dr. sc. Milan Matijević.
Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Bićan, M., Brković Petrinjak, I., Lovretin Mayer, M. i Vrančić, J. (2022). e- TWINNING projekt 6 lica umjetnosti. U Balić, A. (Ur.) *ZAJEDNO RASTEMO Djetinjstvo- kulture i mogućnosti*. Zbornik radova sa znanstveno-stručnoga skupa. (str.15-19). Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Dječji vrtić „Cvrčak“ Čakovec.

Bistrić, M. (2020). Načini provođenja slobodnoga vremena djece predškolske dobi prije i tijekom prvoga vala bolesti COVID-19 te procjena roditelja o utjecaju novonastale situacije na dijete. *Magistra ladertina*, 15 (2), 111-133.

Habuš Rončević, S. (2014). Neke suvremene uloge odgojitelja u glazbenom odgoju djece rane i predškolske dobi. *Magistra ladertina*, 9(1), 179-187.

Lyon, D. (2008). The effect of home musical environment on child attitude and Aptitude. *Theses and Dissertations*. 237. Rowan University: Rowan Digital Works.
<https://rdw.rowan.edu/etd/237>

Marić, Lj., Goran, Lj. (2013). *Zapjevajmo radosno-* Metodički priručnik za odgojitelje, studente i roditelje. Golden marketing- Tehnička knjiga.

Mavračić Miković, I. (2019). Stavovi roditelja i odgojitelja o oblicima suradnje i partnerstva u dječjem vrtiću. *Didaskalos: časopis Udruge studenata pedagogije Filozofskog fakulteta Osijek*, 3(3), 69-84.

Milanović i suradnice (2014). *Pomozimo im rasti*. Priručnik za partnerstvo odgojitelja i roditelja. Golden marketing- Tehnička knjiga.

Mlinarević, V., Tomas, S. (2010). Partnerstvo roditelja i odgojitelja - čimbenik razvoja socijalne kompetencije djeteta. *Magistra ladertina*, 5(1), 143-158.

Miočić, M. (2012). Kultura predškolske ustanove u svjetlu glazbenih kompetencija odgojitelja. *Magistra ladertina*, 7(1), 73-87.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. (2015). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Preuzeto s
<https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanje/Predskolski/Nacionalni%20kurikulum%20za%20rani%20i%20predskolski%20odgoj%20i%20obrazovanje%20NN%2005-2015.pdf>

Starc, B., Čudina Obradović, M., Pleša, A., Profaca B. i Letica, M. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*. Priručnik za odgojitelje, roditelje i sve koji odgajaju djecu predškolske dobi. Golden marketing- Tehnička knjiga.

Vekić-Kljaić, V. (2016). Stavovi roditelja predškolske djece o ključnim kompetencijama važnima za budući uspjeh djeteta. *Školski vjesnik : časopis za pedagoški teoriju i praksu*, 65(3), 379-401.

Vidulin, S. (2016). Glazbeni odgoj djece u predškolskim ustanovama: mogućnosti i ograničenja. *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, 63(1), 221-233.

Višnjic Jevtić, A. (2018). *Odgojiteljska samoprocjena kompetencije za suradnju s roditeljima* [Doktorska disertacija]. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Višnjic Jevtić, A., Visković, I., Rogulj, E., Bogatić, K. i Glavina, E. (2018). Sustav podrške. U: A. Benčec Nikolovski, *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str.145-164). Alfa

Višnjic Jevtić, A., Visković, I., Rogulj, E., Bogatić, K. i Glavina, E. (2018). Suradnički odnosi odgojitelja i roditelja kao pretpostavka razvoja kulture zajednica odrastanja. U: A. Benčec Nikolovski, *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 77- 110). Alfa

de Vries, P. (2009). Music at home with the under fives: What is happening? *Early Child Development and Care*, 179(4), 395–405.
<http://doi.org/10.1080/03004430802691914>

Yun Dai, D. i Schader, R. (2001). Parents' reasons and motivations for supporting their child's music training. *Roeper Review*, 24:1, 23-26.
<http://dx.doi.org/10.1080/02783190109554121>

Wills, A. M. (2011). Relationships Among Musical Home Environment, Parental Involvement, Demographic Characteristics, and Early Childhood Music Participation. *Open Access Theses*. 243. University of Miami, Scholarly Repository.

<https://www.musictogether.com/> 14.9.2023.

Poštovani,

lijepo Vas molimo da ispunite upitnik za potrebe diplomskoga rada na temu Suradnja s roditeljima u kontekstu glazbenog obrazovanja djece rane i predškolske dobi. Ispunjavanjem ovog upitnika ujedno dajete suglasnost za sudjelovanje u istraživanju. Podaci su potpuno anonimni i povjerljivi te će biti korišteni isključivo u znanstvene svrhe. Za ispunjavanje upitnika potrebno je maksimalno 5 minuta.

Ukoliko imate bilo kakvih pitanja u vezi upitnika ili želite povratnu informaciju o rezultatima, molimo Vas da nam se obratite na neku od navedenih e-mail adresa:

Katarina Dević, univ. bacc. praesc. educ. (katarina.devic93@gmail.com)

doc. dr. sc. Blaženka Bačlija Sušić (blazenka.baclijasusic@ufzg.hr)

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Unaprijed zahvaljujemo na izdvojenom vremenu.

1. Spol:

- M
- Ž

2. Kojoj dobnoj skupini pripadate?

- 20-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- 60 ili više

3. Koliko odraslih osoba trenutno živi s djetetom?

- 1
- 2
- 3 ili više

4. Navedite dob i spol Vašega djeteta/djece (predškolskog uzrasta).

5. Navedite Vaš završeni stupanj obrazovanja/stručnu spremu:

- Niža stručna sprema
- Srednja stručna sprema
- Viša stručna sprema
- Visoka stručna sprema
- Doktor znanosti

6. Jesu li Vam roditelji pjevali kad ste bili dijete?

- Često
- Ponekad
- Nikad

7. Koliko ste dugo imali glazbeno obrazovanje (školski i izvanškolski sadržaji)?

- Nimalo
- Malo
- Srednje
- Puno

8. Jeste li ikada svirali glazbeni instrument?

- Da
- Ne

9. Svirate li trenutno instrument? (Označite sve odgovore koji se odnose na Vas)

- Da, u velikom sastavu (npr. orkestar)
- Da, u maloj grupi
- Da, samostalno
- Da, pohađam glazbeni tečaj
- Ne
- Drugi odgovor: _____

10. Jeste li ikada pjevali u zboru?

- Da
- Ne

11. Pjevate li trenutno? (Označite sve odgovore koji se odnose na Vas)

- Da, u zboru (profesionalnom, crkvenom, sastavu neke udruge, u klapi...)
- Da, s malom grupom (band, druge vrste vokalno-instrumentalnih sastava)
- Da, samostalno
- Da, pohađam vokalni tečaj
- Ne
- Drugi odgovor: _____

12. Koliko često idete na glazbena događanja (koncerti, festivali)?

- 0-1 puta godišnje
- 2-3 puta godišnje
- 3-4 puta godišnje
- 1 mjesečno
- Više puta mjesečno

13. Koliko često vodite djecu na glazbena događanja?

- 0-1 puta godišnje
- 2-3 puta godišnje
- 3-4 puta godišnje
- 1 mjesečno
- Više puta mjesečno

14. Procijenite koliko smatrate da su Vaša glazbena iskustva utjecala na to da Vaše dijete bude glazbeno aktivno? Odgovor označite na skali: 1 malo – 5 jako

1 2 3 4 5

15. Koliko volite glazbu? Odgovor označite na skali: 1 malo - 5 jako

1 2 3 4 5

16. Procijenite sklonost Vašega djeteta prema glazbi? Odgovor označite na skali: 1 malo - 5 jako

1 2 3 4 5

17. Koliko ste zadovoljni s glazbenim aktivnostima u vrtiću? Odgovor označite na skali: 1 malo - 5 jako

1 2 3 4 5

18. Koliko su se djetetove glazbene sposobnosti, interes prema glazbi ili spontano glazbeno stvaralaštvo razvili kao rezultat glazbenih aktivnosti u vrtiću?

Malo 1 2 3 4 5 Jako

19. Koju vrstu glazbenih aktivnosti Vaše dijete najviše voli? (Možete označiti više odgovora)

- Pjevanje
- Sviranje instrumenata
- Plesanje/kretanje uz glazbu
- Improviziranje/stvaranje vlastite glazbe
- Slušanje glazbe
- Ostalo: _____

20. Koje su najdraže zajedničke aktivnosti Vas i djeteta?

- Kretanje/ plesanje uz glazbu
- Slušanje glazbe
- Sviranje instrumenata
- Pjevanje
- Improviziranje, spontano stvaranje glazbe (melodija, riječi)
- Brojalice, malešnice, gestovne igre

21. U kojoj vrsti glazbe najčešće uživate s djetetom?

- Pjesmama koje dijete čuje u vrtiću
- Dječjim pjesmama
- Domaćoj zabavnoj glazbi
- Stranoj pop ili rock glazbi
- Jazz glazbi
- Klasičnoj glazbi
- Ostalo: _____

22. Koliko često pjevate s djetetom?

- 0-1 puta tjedno
- 2-3 puta tjedno
- 3-4 puta tjedno
- Svaki dan
- Više puta tijekom dana

23. Koliko često slušate glazbu s djetetom?

- 0-1 puta tjedno
- 2-3 puta tjedno
- 3-4 puta tjedno
- Svaki dan
- Više puta tijekom dana

24. Koliko često svirate instrument djetetu ili zajedno s djetetom?

- 0-1 puta tjedno
- 2-3 puta tjedno
- 3-4 puta tjedno
- Svaki dan
- Više puta tijekom dana

25. Koliko često plešete s djetetom?

- 0-1 puta tjedno
- 2-3 puta tjedno
- 3-4 puta tjedno
- Svaki dan
- Više puta tijekom dana

26. Koliko često pišete glazbu (skladate) s djetetom?

- 0-1 puta tjedno
- 2-3 puta tjedno
- 3-4 puta tjedno
- Svaki dan
- Više puta tijekom dana

27. Koliko su česte glazbene aktivnosti iz vrtića u vašem domu?

- 0-1 puta tjedno
- 2-3 puta tjedno

- 3-4 puta tjedno
- Svaki dan
- Više puta tijekom dana

28. Sudjeluje li Vaše dijete u nekoj vrsti glazbenih aktivnosti izvan doma?

- Da
- Ne

29. Ako je prethodni odgovor bio da, navedite konkretne sadržaje/aktivnosti.

30. Ako Vaše dijete ne sudjeluje u glazbenim aktivnostima izvan doma biste li ga voljeli uključiti u dodatne glazbene aktivnosti?

- Da
- Ne

31. Koliko je glazbenih igračaka u okolini Vašega djeteta?

- 0
- 1-2
- 3 i više

32. Koliko je glazbenih instrumenata u okolini Vašega djeteta?

- 0
- 1-2
- 3 i više

33. Kojom se vrstom medijskih uređaja služite u glazbenim aktivnostima u Vašem domu?

- CD player ili radio
- Računalo (laptop)
- Tablet
- Mobitel

34. Ima li još nekih osobitosti koje bi podijelili o Vašoj kućnoj glazbenoj okolini?

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

Katarina Đević